

แนวทางปฏิบัติกรณีขอหารือ เกี่ยวกับราคาขายปลีกแนะนำ กรณีของกลางที่ต้องภาษีสรรพสามิต

บทความโดย : นายวรินทร์ ชิวดีโสภณ
ผู้อำนวยการส่วนกฎหมายและระเบียบ
กองกฎหมาย กรมศุลกากร

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากกรณีที่พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำในการประเมินราคา ประกอบกับกรณีที่เจ้าพนักงานศุลกากรได้มีตรวจยึดของกลางประเภท สุรา ยาสูบ ซึ่งเป็นของที่ต้องภาษีสรรพสามิตจำนวนมาก ดังนั้น จึงมีประเด็นว่าการประเมินราคาของกลาง จะต้องนำราคาขายปลีกแนะนำมาประกอบการพิจารณาหรือไม่

จกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

มาตรา 4... “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงการคลัง หรือบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 22 วรรคหนึ่ง มาตรา 23 วรรคหนึ่ง มาตรา 29 และ
มาตรา 30 ในกรณีการเสียภาษีตามมูลค่านั้น ให้ถือมูลค่าดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีสินค้า ให้ถือตามราคาขายปลีกแนะนำ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ราคาขายปลีกแนะนำให้พิจารณาจาก ต้นทุนการผลิต ค่าบริหารจัดการ และกำไรมาตรฐานซึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่าราคาขายต่อผู้บริโภคทั่วไปรายสุดท้ายในตลาดปกติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง หรือไม่ปฏิบัติตามกลไกตลาด หรือไม่สามารถกำหนดราคาตามวรรคสองได้ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศราคาขายปลีกแนะนำเพื่อถือเป็นเกณฑ์

ในการคำนวณภาษี โดยกำหนดจากราคาขายหรือราคานำเข้าตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง...

มาตรา 136 ในกรณีที่ต้องมีการเปรียบเทียบคดี ให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา 17 (1) ในการกำหนดค่าปรับ แต่ในกรณีที่ไม่มีราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา 17 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินมูลค่าของสินค้าเพื่อกำหนดค่าปรับ โดยให้ถือมูลค่าของสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งได้เสียภาษีโดยถูกต้องแล้วในเวลาหรือใกล้เคียงเวลาที่กระทำความผิดนั้น ถ้าไม่มีสินค้าชนิดเดียวกัน ให้ถือมูลค่าของสินค้าที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตามที่ซื้อขายกันในเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ไม่มีอาจหามูลค่าของสินค้าตามวรรคหนึ่งได้หรือสินค้านั้นมีหลายราคา ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศมูลค่าของสินค้าเพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับ

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

มาตรา 170 ...ของหรือสิ่งที่ยึดและตกเป็นของแผ่นดินหรือศาลสั่งให้ริบตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการศุลกากร ให้จำหน่ายตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 171 ถ้าของที่ยึดไว้เป็นของสดของเสียได้ หรือถ้าหนองซ้ำไว้จะเป็นการเสี่ยง

ความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษามากเกินสมควร อธิบดีจะสั่งให้ขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นก่อนที่ของนั้นจะตกเป็นของแผ่นดินก็ได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด...

มาตรา 254 การประเมินราคาของเพื่อกำหนดค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือตามราคาแห่งของชนิดเดียวกันซึ่งได้เสียอากรครบถ้วนแล้วตามที่ซื้อขายในเวลาหรือใกล้เวลาที่กระทำความผิดนั้น

เว้นแต่ไม่มีราคาดังกล่าวให้ถือตามราคาที่อธิบดีกำหนด...

ความเห็นของผู้เขียน

การเสียภาษีอากรเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หากเป็นการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อมาใช้ประโยชน์หรือบริโภคในประเทศนั้น ผู้นำของเข้าย่อมมีหน้าที่เสียภาษีอากร อันได้แก่ อากรตามกฎหมายศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต ฯลฯ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบในการเสียภาษีกรณีฐานสินค้านำเข้า ตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ได้กำหนดไว้สอดคล้องกันว่าเป็นไปตามกฎหมายศุลกากร

ตามมาตรา 16 ประกอบกับมาตรา 17(1) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มุ่งจัดเก็บภาษีจากสองฐาน ได้แก่ ฐานสินค้านำเข้ากับฐานบริการ และกรณีฐานสินค้า หลักการของภาษีสรรพสามิต จะจัดเก็บจากผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้า และผู้นำเข้า โดยที่การนำเข้าหมายความว่า การนำเข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายศุลกากร ในกรณีจัดเก็บจากฐานสินค้านำเข้าที่กำหนดว่าการเสียภาษีตามมูลค่าสินค้า ให้ถือตามราคาขายปลีกแนะนำ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าราคาขายปลีกแนะนำ เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากร เมื่อมีการนำเข้าสำเร็จตามกฎหมายศุลกากร ดังนั้น หากเป็นกรณีของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว เห็นว่าไม่อาจเรียกเก็บอากรและภาษีที่เกี่ยวข้องได้ เนื่องจากไม่มีความรับผิดชอบทางอากร การประเมินราคาของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายศุลกากร เพื่อกำหนดค่าปรับจึงอยู่ในอำนาจกรมศุลกากร ตามมาตรา 170 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ กรณีตามมาตรา 136 แห่งพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ในกรณีที่ต้องมีการเปรียบเทียบคดี ให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา 17 (1) ในการกำหนดค่าปรับนั้น เห็นว่าเป็นกรณีที่อธิบดีกรมสรรพสามิตใช้อำนาจในการเปรียบเทียบระบับคดี จึงเป็นคนละประเด็นกับการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ พิจารณาประเมินเพื่อกำหนดค่าปรับ ตามมาตรา 254 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

บทสรุป

จากผลการศึกษาดังกล่าวสรุปว่าความรับผิดชอบทางอากรเกิดเมื่อนำเข้าสำเร็จ ความรับผิดชอบในการเสียภาษีกรณีฐานสินค้านำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตได้กำหนดไว้สอดคล้องกันว่าเป็นไปตามกฎหมายศุลกากร และเมื่อนำเข้าสำเร็จเป็นจุดเริ่มต้นความรับผิดชอบทางอากร และเป็นจุดเริ่มต้นของพิธีการศุลกากร ยื่นใบขนสินค้า ชำระค่าภาษีอากร ฯลฯ ดังนั้นราคาขายปลีกแนะนำ เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากร เมื่อมีการนำเข้าสำเร็จตามกฎหมายศุลกากร ดังนั้น หากเป็นกรณีของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว เห็นว่าไม่อาจเรียกเก็บอากรและภาษีที่เกี่ยวข้องได้ เนื่องจากไม่มีความรับผิดชอบทางอากร การประเมินราคาของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายศุลกากร เพื่อกำหนดค่าปรับจึงอยู่ในอำนาจของกรมศุลกากร

*****